

to, tedaj 13 centov več. Na dalje je poskusil s šekretnikom (32 centov na oral) in nakosil 21 centov sena in 29 centov otave, skupaj 50 centov krme, tedaj 28 cent. več. Poskusil je potem z mineralnim gnojem, s kalijevo soljo in dobil 26 centov sena, 26 centov otave, skupaj 52 centov krme, tedaj na leto 30 cent. več. Potem je pognojil z golobjekom (12 centov na oral) in dobil 37 centov sena in 24 centov otave, skupaj 61 cent. krme, tedaj 39 centov več. Naposled je še pognojil z golobjekom in scavnico (16 cent. na oral) ter nakosil 38 centov sena in 25 centov otave, skupaj 63 centov krme, tedaj 41 centov več. Tako se spleča travnikom gnojiti!

Nekaj o stelji. Vsak gospodar pozna važnost dobrega gnoja za kmetijstvo, in res ni je stvari, s katero bi se dalo kmetijstvo bolj pospešiti, kakor z dobrim gnojem in njegovim umnim oskrbovanjem. Dobrota gnoja odvisna je od dobrote krme, s katero se živina krmi, kakor tudi od njegovega oskrbovanja. Pa tudi stelja veliko upliva na vrednost gnoja na njegovo razkrojivanje in na njegovo redilno moč.

Zatoraj naj si kmetovalci, ki imajo na izbiri več tvarin za steljo, izberejo vedno le ono, ki jim daje najboljši gnoj, in ki se najlaglje in najhitreje v zemlji razkroji. Med te tvarine spadajo:

1. Slama. Psebnno ržena slama je velike vrednosti za steljo. Slama popije v svoje votle stebke vso gnojnico, jo hitro razkroji. Čem bolj je slama zmečkana in nekoliko krajša, kakor je njena naravna velikost, tem bolje je.

2. Smerečeje in mah. Kjer pomanjkuje slame, rabi se tudi smerečeje in mah za steljo. Taki gnoj ugaja posebno ilovični zemlji. Ker se pa smerečeje le polagama razkroji in segnije, treba je da ostane delj časa na gnojišču ali pa v hlevu pod živino. —

3. Veliko manjše vrednosti, kakor slama je listje. Ono le polagama in celo težko segnije, malo gnojnice v se popije in le malo rastline hrani. Kdor slamo in listje skupaj kot stelo rabi in skupaj na gnoj meče, stori v gnojenju zemljišč veliko napako. Takov gnoj namreč nejednakomerno razpada in tudi nejednakomerno gnoji.

4. Celo dober za steljo je krompirjevec. On se napije hitro in dobro gnojnice, počne hitro gniti, v zemlji pa hitro razpadati in rastline rediti. Boljši je torej ga porabiti za steljo, kakor pa na polju ga sožgati. Posebno kot gnoj na travnikih ima veliko vrednost.

5. Trs, praprot, srpnica so tudi dobre za steljo, ako se še zelene pokosé in posušé. Ako se pa puščajo toliko časa, da se na korenini posušé, in še le potem pokosé, nimajo toliko vrednost za steljo, ker se težko razkrujejo.

6. Žaganje se tudi lahko rabi za steljo, vendar ono le malo gnoj pomnoži, in celo počasi raz-

pada. Puščati se mora dolgo časa na gnojišču, da dobro segnije.

7. Trava iz ribnikov in ruša se rabi le tam, kjer pomanjkuje drugih tvarin za steljo. Trava se mora pokositi in dobro posušiti, pred ko se rabi za steljo, kajti mokra in frišna trava ne upije nič ščavnice v se, pod živino ostane mokra, in da le prazen in slab gnoj. Gosp. list.

Sejmovi. 11. oktobra v Orešju. — 15. okt. na Planini, v Račjem, pri sv. Duhu v Ločah, pri št. Ilu nad Sl. Gradcem, pri sv. Križu pri Slatini. — 18. okt. v Mozirju, v Videmu, v Trbovlju, v Podsredi. — 20. v Mariboru.

Dopisi.

Iz Celja. (Naše šolske zadeve). Naše šole so začele večjidel že 15. sept. razun mestjanske, ktere začetek se bo te dni obhajal. Posebno zanimati mora prijatelje naša nova okolična slovenska šola, ki se je letos začela, ker pri drugih je vse po prejšnji navadi; število dijakov na latinskih šolah je 185, učencev v mestni ljudski šoli pa precej manjše, ker so otroci iz okolice vsi v slovensko šolo vpisani. — Okolična slovenska šola bila je kot 2razredna ustanovljena in učiteljske službe bile so do 10. junija razpisane; za prvi 2 službi bilo je 16 prošnikov in krajni šolski svet je predlagal 2 gospoda, kojih pa okrajni šolski svet nijednega ni hotel potrditi vrednega priporočbe pri dež. šolskem svetu in akoravno sta izvoljena gospoda Lopan in Kregar, kolikor zdaj presodimo vse hvale vredna, se to le omeni v čudno prikazen, da se naš okrajni šolski svet za krajne šolske svetovalce čisto nič ne zmeni. Za podučiteljsko službo oglašil se je le 1 prošnik in krajni šolski svet je z veseljem predlagal g. Lever-ja za podučitelja, ker je ta gospod 8 latinskih šol z maturo dobro izvršil in je bil že 2. leto v duhovščnici, ktero je pa zavoljo vojaške postave, ker sam vojak, zapustil in glejte! naša nova šola se je že tudi pred 14 dnevi začela, a g. podučitelj še niti dekretiran ni, ker menda okrajnemu šolskemu svetu ne ugaja in slišimo, da se je krajni šolski svet telegrafično obrnil pretečeno saboto do dež. šolsk. sveta, naj stori on, kar naši okrajni gg. svetovalci že tako dolgo odlagajo! — A še več imam povedati. V naši okolici je 365 otrok, ki so po zdajšnji šolski postavi šolo obiskovati dolžni, in znano je, da je naš zdajšnji okolični zastop, ki je za vse dobro vnet, sklenil, 6. julija t. l. za dekleta šolske sestre iz Maribora poklicati in je prosil preč. škofijstvo, da ono to potrdi, kar se je nemudoma radostno zgodilo in častita prednica šolskih mariborskih sester je tudi privolila 3 sestre semkaj poslati in visoka namestnija je njih naselitev dovolila in samo ukazala, da še ima krajni šolski svet po okr. š. svetu deželni šolski svet prositi, da on dovoli, privatno dekleško šolo

za celjsko okolico in ta ukaz se je že 11. avg. izvršil in kaj so naši okrajni gg. šolski svetovalci storili? Še pred kratkimi dnevi te prošnje niti v Gradec poslali niso, ker že 2 meseca niso seje imeli in okolični zastop se je že sam ustmeno in v zadnjih dnevih tudi pismeno pritožil zavoljo tega neopravičeno mudnega ravnanja, da se hujše ne izrazim; kajti prostori za šolske sestre so prazni in vse je pripravljeno, da bi se lahko šola začela pa ker se je gospodom izljubilo prepričanim biti, da dokler se še dajo učitelji dobiti nam nun treba ni, mora g. učitelj v prvem razredu imeti 150 šolarjev obojega spola in se je moralo pol-dnevno poučevanje vpeljati, dokler šolskih sester ne bo. Prepričani smo, da kar tukajšnji gg. zadržujejo, nam bodo v Gradcu gotovo v kratkem dovolji, a čudno je leto, da se učeni možje, vsaj po imenu, upajo tako nepostavno ravnati in zoper tako potrebno pravo omiko naše mladine delati! Šolske sestre morajo res dobre biti, ker nam jih naši liberalci ne privoščijo, pa Bog in sreča junaska nam jih mora v kratkem pripeljati!

Iz mariborske okolice. Nek trgovec je imel osla, ki mu je moral zveplenke, niti in „biks“ domu nositi. Take malenkosti je nosil brez truda. Ko pa mu je nekokrat jegov gospodar precej soli naložil, je ubogi osel v nekem potoku onemogel in v vodo padel. Sol se raztopi in osel vstane vesel in rigaje zbeži iz potoka, ker se je gospodarja zbal. Za naprej je vselej s soljo tako napravil. Gospodar si misli, tega osla še pa vendar hočem izučiti. Naloži mu toraj drugokrat precej gob. Ko osel v potok stopi se brzo potukne, misleči butaro si polajšati. Vendar grozno se je goljufal. Gobe se napijejo vode in teža je bila toliko, da se revež ni mogel vzdigniti, dokler ni prišel gospodar na pomoč.

G. Seidl si je naložil veliko breme o kojem je že „Slov. Gospodar“ večkrat poročal. Že poprej so narastle jegove službe na 14. Še premalo! Dal se je zdaj voliti še pri spodnji Šent-Kungerti v šolski odbor, v katerem bo bržčas postal nadzornik in prednik, kakor v Kamci in pri sv. Križu. Trdi nemec nadzornik šole pri slovenskih otrokih, se nam zdi, kakor tisti šolski svetovalec, ki je otroke nagovoril: „Vi šolara fleissig bila, lepo folgala očo, mati, da jaz niks slišala, ko faulasta bila doma, pa niks folgala. Tudi kaj fučila, da ne tumasta prišla bolj zurtik.“

Ker pa g. Seidl še srenjskega računa ne more napraviti, smo primorani misliti, da si preveč nalaga ter mora obnemoci, dokler ne pride gospod, ki bo na njegove stroške račune izdelal, in vse neredno uredil. Povsod si izvoli namestnika, in ker namestniki povsod vse v neredu imajo, smo primorani prašati celi svet, zakaj je nam in drugim srenjam, kakor tudi šolam „strah in mora“, ki vse ovira in zadržuje?

Iz Babinec. (Požar.) „Slov. Gosp.“ nam je že letos večkrat poročal o požarih in zdaj je

bil zopet 1. t. m. eden v občini Šalinski, pri M. Karbi. Vnelo se je, ob 1/2 1 popoldne; zgorel je škeden z vso lepo krmo. Pa ta ogenj bil je zelo nevaren, ker se 2 kmetov poslopje skup drži. Pa ker so ljudje hitro od več strani prihiteli in močno branili in Krapjenčari so si pripeljali tudi brizgljivo, so ogenj ustavili. Vročina je bila velika, ker je jako veter pihal. Nekemu fantu in deklici se je obleka od vročine vnela, kedar sta na bližnji strehi polivala; pa sta si hitro pogasila. Prihitelo je največ ljudi iz Babinec, Šalinec in iz Krapja. Lepa hvala se vsem izreka, posebno pa vrlemu in poštenemu posestniku Vidu Špindlerju, ki je prav pridno brizgline cev naviral in ljudi z lepo besedo k delu opominjal. Delal je vsak pridno, kateri je prišel. Ali ljutomerskega gasilca ni nobeden človek nikder tam videl; tudi ne žandarja, akoravno je trpela več ko 3 ure ta nesreča.

Od Pesnice (Zgled pridnega padarja?) V slovenskih Goricah tam, kder z velikim zvonom zvonijo, je izumil tamošnji g. padar, kakor je „Gosp.“ že omenil, novo zdravilo — zeleni sad, katero si bode najbrž patentirati dal. Sliši rad „gospod doktor“ menda „zelen sad“ na kateri prislov ima toliko pravice, ko vrabec do prosa. Baba se res, da toliko, če ne več, razumi, kakor pravi doktor. Mogoče; vsaj nosi po zimi res velike škornje. Gorjé pri drugih zdravnikih pomoči iskajočemu boleniku, ako včasih in v zadregi zavolj bližine vendar, kakor topljenec po slamici po njem seže. Prvo zdravilo mu ponudi — suho žganje. Slovenski kmeti, poizvedite tedaj, kako imenovani g. padar ali doktor vaše tovariše ljubi in jim streže! Nedavno je zbolel kmet T. na plućnem vnetju. Pošlje okoli 11 ure opoldne svojega posla k komaj 1/4 ure proč stanujočemu že omenjenemu g. padaru z naročilom, naj brž k njemu pride, ker mu je silno slabo. Zdravnik poslu obljubi, ter še v večje zagotovilo svoj grb, pastirskim gibancam jako podoben, ž njim pošlje. Bolenik čaka, čaka, ali kdo ne pride, to je zdravnik. Poslal še je potem 2krat po njega, pa slišite! — okoli 5 ure popoldan se je ponižal k boleniku, — res liberalen padar. Da pa nebi koga kriva misel motila, da je morebiti med tem druge bolenike obiskal in jim stregel, ta vedi, da je bila le volitev za krajni šolski svet, kjer je moral padar svoj nos, kakor je že jegova navada ali bolje slabost, zraven imeti, ako ravno s slabim uspehom. Po tem se ve, še je trebuh terjal svoje. Tudi mu je od samega agitiranja in bahanja odreno grlo zevalo po tekočinah, ter ga pomiril s tem, da je v 2 krčmah pridno v njega ulival pive in vina, tako da se mu je obraz prav po nemškutarsko od daleč žaril v razsvetljenje slovenskih kmetov. Bolenik, se ve, je umrl in ni mu mogoče, kakor je na smrtni postelji še želel, tega gospoda pri sodnji priporočiti. Skoro bi verjel, da je istina, kar nekateri pravijo, da tukaj boleniki s pomočjo padara umirajo. Ako se ta gospod padar ne bo poboljšal, ga hočem „Gospodarju“

še večkrat izročiti, vsaj je slednji pri njem v dobrem spominu. (Nas veseli! Ured.)

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Pri nas se je začelo živahno gibanje katoliško-političnih društev in utegne še živahnije postati. Tega se vsaj smemo nadjeti iz naznanila, ktero beremo v vrlemu listu „Kärntner-Blatt“ o celovškem kat. pol. društvu. Ovo društvo namreč naznanja, da bo v jesenskih in zimskih mesecih zborovalo po 2krat in sicer bo vselej prvo nedeljo zbor z raznimi govori in 14 dni potem shod za veselice. Prvi taki shod z veselico bo 17. oktobra. — V nedeljo 26. sept. je takisto društvo zborovalo, ter po dobro premišljenem govoru barona Reyer-ja sprejelo resolucije kneza Liechtensteina o zboljšanju slabega stanja človeške družbe na podlagi krščanstva. Znani rodoljub g. Andr. Einspieler je govoril o jugoslavjanskem uporu, ter slušatelje nagovarjal, naj podpirajo nesrečnike, ki so morali k nam v Avstrijo pribežati. — Prihodnjo nedeljo 10. okt. bo tudi kat. pol. društvo v Borovljah pri „Urški“ imelo zbor. Ovo društvo obžaluje smrt vrlega in delavnega društvenika g. Pavla Rabiča, katerega so 19. sept. pokopali. Pri Spod. Borovljah delajo na deželne stroške nov most čez Dravo. Les so vsekali meseca maja, kar gotovo ne obeta, da bo most dolgo stal. — Učitelj v Glinju g. Krasnik boleha že od spomladi in šolska mladež pogreša poduka. No, liberalni vitezi in oprode nove šole, pomozite! —

Iz Slovegradca (nova železnica.) Železniška proga, po katerej se bodé urno kedaj zamoglo drdati iz Sp. Draurburga v Celje brez velikega ovinka nad Maribor, se bo skoro razmerila, ker se delo inženirjev hitremu koncu bliža. Po najnovejšem merenju bo železnica se potegnila iz Celja po lepi savinski dolini čez Pako v Šoštanj in Velenje, kder se bo ukrenila v dol Mislinje pri št. Ilu ter mimo Slovegradca peljala v Sp. Draurburg. Ljudje se veselijo urnega delovanja inženirjev, ker iz tega sklepajo, da se bo vendar le železnica ne samo merila, ampak tudi stavila. Govorica gre, da se je tega tem bolj nadjati, ker je država kupila rude na kopanje svinca in cinka, ki utegnejo mnogo dobička dati, ako se le pri vsem podvzetju razumno ravna.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slovenci čedalje bolj čutijo, kolika politična bedastoča da je bil naš domači razpor in razkol na Staro in Mladoslavence. Nobena stranka sama ne opravi ničesar, ker druga drugo izpodriva — slovenska reč pa hodi rakovo pot. Zato resnični rodoljubi mislijo na potrebno spravo. Do sedaj so edini Goriški Slovenci našli pravo pot. Mlado in staroslavenska društva z novim letom prenehajo ter se zedinijo v eno, veliko društvo. Lista Glas in Soča za se prenehata in na njuno mesto stopi nov list: Glas od Soče.

Ljubljanski Slovenec se tega po pravici veseli in predlaga občno spravo Slovencev v Ljubljani. V ta namen bi naj iz vseh krajev, kranjskih, štajerskih, koroških, goriških, istrskih prišli od tamošnjih Slovencev pooblaščenici možje v Ljubljano, da bise natančno dogovorili o načelih in o programu, po katerem bi se naj zastopniki slovenski v deželnih in državnem zboru ravnali. Radovedni smo, kar bodo sedaj Mladoslavenci rekli. — Naš štajerski deželni zbor je hotel znesek 300.000 fl., katerega ima dežela plačati za zidanje novega vseučilišča v Gradcu, nekoliko znižati, ali dunajska vlada ni privolila. — Gradec dobi novega profesorja zopet iz — pruske Nemčije, nekega Kellerja. Še ni zadosti prusakov med nami, čeravno je nekdo hotel v Gradcu marmornato podobo avstrijskega cesarja kupiti, pa nje ni nikder dobil; povsod so mu ponujali le pruskega cesarja z Moltke-jem in Bismarkom. — Delegacije avstrijsko-ogerske so dovolile 8.500.000 fl. za nakup 1560 novih kanonov. Vojniški minister se je v imenu vojne zahvalil za veliko požrtvovalnost, ter povdarjal, da sedaj tretjo krat vojna nebo stala s slabejim orožjem pred sovražnikom. — V Črnovicah, glavnem mestu Bukovine, so 4. t. m. ravno na god svetlega cesarja slovesno obhajali 100letnico obstanka ove dežele pri Avstriji. Ob enem se je odprlo novo vseučilišče. — Deželni, nemčurski šolski svet v Pragi, je v mestu Plzenskem izbacnil iz dosedanjih učilnic česke otroke, da se umaknejo 5 razredom nove nemške šole. Lep zgled nemčurske ravnopravnosti! — Državni zbor je sklican na 19. okt. Obravnaval bo najprvle o državnem proračunu za l. 1876, o novi železniški postavi, o novi ribarski postavi in o porabljenju verskega zaloga (Religionsfond).

Vnanje države. Na Ruskem rogovilijo brezštevilna tajna društva, ki so v zvezi s strahoviti internacijonalci, kateri so l. 1871. Paris požigali. Te dni se je zanesljivo izvedelo, da jih pruski minister Bismark z denarji podpira. To je jasen dokaz, da Prus misli na vojsko zoper Rusa. No in če se to zgodi, in Rusi zgubijo, potem bo vsa Evropa, ves svet pred prusko Nemčijo trepetal. — Prusko-nemški cesar pojde 16. oktobra na Laško, svojega zaveznika kralja Viktorja Emanuela obiskovat. — Angleži so se s Kitajci v Aziji tako hudo sprli, da se je bilo bati vojske. Ali sedaj se je vse zopet poravnalo. — Liberalci po vsej Evropi so Karliste na Španskem v svojih listih pobili in uničili. Ali sedaj se zopet kaže, da so se varali. Te dni so Karlisti nasprotnike sijajno zmagali pred trdnjavo S. Sebastijan in jih 1000 usmrtili. —

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

V Bosniji so se ustaši pri Dolgempolju in Osredici zbirali. Naglo plane 1300 Turkov nad nje, da so se po hrabrem boju morali raziti. Drugi